

Osztálykép A Tanítóképzőből

Ez egy osztályképem az Országos Izraelita Tanítóképzőből (Budapest, VIII. Röck Szilárd u. 26.), az 1935/36-os tanévben. A közepén ülő szürke öltönyös úr Dr. Szemere Samu igazgató. Az ülő sorban: -- balról a második én vagyok [Forgács (Freikind) Tibor], -- jobbról a negyedik Győri Dezső. Tanító volt, majd tanár lett, és matematikatanárként ment nyugdíjba. Ma is él Budapesten a XIII. kerületben. -- balról a negyedik Fried Pál, aki érettségi után jött a tanítóképzőbe. Még a háború előtt kivándorolt Amerikába. Ott is halt meg. Az álló sorban: -- balról a második Hochhauser, a keresztnévem nem emlékszem. Apáról jött, a háborút nem élte túl, -- balról a harmadik Háber Jenő, Ausztráliába ment, hogy él-e még, nem tudom, pár éve még leveleztünk, -- balról az ötödik Adler, úgy tudom, elpusztult. Mivel protekcióm nem volt, a Felső Ipariskolába zsidóként nem vettek föl. Így aztán az elemi iskolai tanítóm tanácsára a zsidó tanítóképzőbe iratkoztam be. Itt nem kellett tandíjat fizetni, sőt internátus [diákothton] is volt teljes ellátással. Igen szerény társaság gyűlt egybe az ország minden részéből. Pénzt csak úgy tudtunk szerezni, ha sikerült tanítványt szerezni. A zsidó tanítóképzőben az volt a problémám, hogy a falu, ahol éltem, nem volt olyan nagyon vallásos. Úgyhogy én nem voltam olyan tapasztalt, nem jesiva-gyerek voltam. Emiatt a Lichmann tanár úr, aki a hébert tanította, amikor ilyen vallási dolgokra került sor, látta, hogy nem nagyon tudom, és akkor azt mondta, hogy írja meg az apjának, hogy okos ember. Erre mondtam, hogy én tudom, miért írom meg. Azért, kérem, mert egy embernek van három fia. Van egy nagyon okos, jó tanuló, azt adja gimnáziumba. Van egy, aki nem akar tanulni, azt adja iparosnak. És van egy hülye gyereke, azt beadja a tanítóképzőbe. De aztán később kiderült, hogy egyáltalán nem vagyok hülye. Egyszer kihívott felelni, megnézte a jegyzetemet, és látta, hogy egész jó. Közben az is kiderült, hogy kitanultam a lakatos szakmát, ezért megkértek, hogy menjek el a lakásra, és javítsam meg ezt meg azt. Ez jó volt, mert egyrészt hivatalosan? lógtam az órákról, másrészt jó uzsonnát kaptam és néha 1-2 pengő honoráriumot is. Egyszer egy karnist kellett feltennem. Amikor feltettem, láttam, hogy kissé ferde, az egyik kampós szöveget 1-2 centiméterrel feljebb gipszeltem be, de úgy gondoltam, nem veszik észre. Bejött a tanár felesége, nézte-nézte a karnist, majd megszólalt: ?Nem gondolja, hogy kissé ferdén van feltéve?? ?Óh nem?, igyekeztem menteni a

menthető, egyenesen van az feltéve, csak ahogy a fény vetődik az ablakon, az árnyékok miatt úgy látszik, mint a ferde lenne. Kicsit gondolkozott, majd így szólt: Tudja mit, nem bánom, legyen ferdén feltéve, de nézzen úgy ki, mintha egyenes lenne. Ennek nem tudtam ellenállni, s kijavítottam a hibát. Öt éves volt a tanítóképző, 1932-ben kezdtem, és 1937-ben végeztem. A humán és a természettudományi tárgyak mellett igen erős volt a rajz és a kézimunka, a zeneoktatás és a testnevelés is. Minden tanulónak meg kellett tanulnia vagy hegedülni, vagy zongorázni. Én a hegedűt választottam, mivel kevés kilátásom volt arra, hogy valaha is zongorával rendelkezsem. A tanítóképző nagyon jó iskola volt, hagyta művelődni az embert. Nem tömtek tele sok felesleges dologgal. Például az irodalomtanárunk, Harmos tanár úr az előírt dolgokon gyorsan átsiklott, de ugyanakkor szavalt nekünk Adyt, József Attilát, ismeretlen költő verse alapon. Úgyhogy nagyon élveztük az irodalomórákat, sokat tanultunk. Széles körű ismereteket szereztünk a világirodalomból is. Színházba úgy jártunk a kakasülőre, hogy télen kabát nélkül rohantunk végig az utcán, mert már ruhatárra nem futotta. Különben is, ha volt 20 fillérünk, abból jól be lehetett vacsorázni. Fél kiló meleg májas-véres hurka 8 fillér volt, negyed kiló kenyér 6 fillér, még maradt savanyúságra is. Igen olcsó és jó volt az abszicli [a meleg húsok mérésénél lemaradó darabkák]. Az iskola egész szelleme az akkori viszonyokat tekintve liberális volt, a tanárok általában túltették magukat a tantervek és tankönyvek merev, sokszor vaskalapos keretein, igyekeztek értelmesen tanítani, s így meglehetősen nyitottakká váltunk a különböző eszmék befogadására. Törvényszerű volt, hogy az érdeklődőbbek eljutottak a marxizmusig. Különböző utakon irodalomra is szert tettünk, olyanokra is, amelyek tiltottak voltak. Kisebb baráti körök alakultak, amelyeknek a beszélgetései hasonlítottak a jóval később megismert szemináriumokhoz. A tanítóképzőben több diáknak volt kapcsolata nemcsak a szocdem párttal, hanem a Kommunista Párttal is. Meg azzal a harcias, hogy hívták, az a zsidó cionista csoport, somér vagy mi [lásd: Hasomér Hacair szócikkek]. Úgyhogy a tanítóképzőben sokat beszélgettünk politikai dolgokról. Kialakult egy kör, és beszélgettünk. És akkor elkezdtem olvasni. Megkaptam a Lenin 10-diknek a magyar fordítását. Ma is megvan, a Lenin 10-dik kötet. Érdekelt a dolog, de a kommunistát túlzásnak tartottam, túl élesnek, és akkor a szocdem pártba jelentkeztem.